

Profesor Vlado Mađarić, (Ludbreg, 12. svibnja 1915. - Zagreb, 27. ožujka 1985.)

VLADO MAĐARIĆ - POZNATI I PRIZNATI ZAŠTITAR SPOMENIKA KULTURE

U povodu 90. obljetnice rođenja i 20. obljetnice smrti

Ludbrežanin, profesor Vlado Mađarić cijeli je svoj radni vijek obilježio poslovima na zaštiti spomenika kulture na prostorima bivše države i posebno na području cijele Republike Hrvatske. Uz njegovo ime vezani su i najveći projekti zaštite spomenika kulture i izvan naše zemlje kroz rad u ICOMOS-u i UNESCO-u. Ludbrežani ga posebno pamte po velikoj i opsežnoj monografiji LUDBREG, koju je kao glavni i odgovorni urednik i jedan od autora podario svom rodnom gradu i kraju, kao i po obnovi fresaka u kapelici i vjenčaonici ludbreškoga Starog grada, u vrijeme kad je bio direktor Jugoslavenskog instituta za zaštitu spomenika kulture.

Profesor Vlado Mađarić rođen je u Ludbregu 12. svibnja 1915., a umro je u Zagrebu 27. ožujka 1985. godine. Sin je poznatog ludbreškoga obrtnika, kolaru Viktora Mađarića i majke Katarine, kućanice. Osnovnu i građansku školu svršio je u rodnom Ludbregu, a gimnaziju u Varaždinu. 1934. godine kreće u Zagreb gdje najprije upisuje Poljoprivredno-šumarski fakultet, a nakon petoga semestra prelazi na Filozofski fakultet i studira povijest umjetnosti. U veljači 1941. godine je apsolvent, a u travnju je uhapšen i odveden u logor Lepoglavu, što ga je onemogućilo da u roku diplomira.

Za vrijeme studija aktivan je u studentskim organizacijama. Jedno vrijeme radio je u uredništvu "Glasa omladine", a bio je i predsjednik naprednog općestudentskog društva "Svjetlost", najmasovnije organizacije studenata na Zagrebačkom sveučilištu, koje je bilo zabranjeno od protunarodnog režima stare Jugoslavije.

Bio je aktivan među mladima, posebice među studentskom omladinom tijekom 1937. i 1938. godine, na sektoru Bjelovar-Koprivnica-Ludbreg-Varaždin-Čakovec u borbi za mir, a u povodu održavanja Omladinskog kongresa u New Yorku. Član KPJ postao je 1938. godine i jedan je od osnivača prve partijske ćelije KPH u Ludbregu. Osim u logoru Lepoglava, bio je i u ustaškim logorima u Gospiću, Jaski - Jastrebarsko i na Danici u Koprivnici, odakle je pušten na zauzimanje građana Ludbrega i preko rodbinske veze (muža svoje sestre Marije Dorner).

Nakon toga živi ilegalno u Međimurju, Zagorju i Slavoniji, a od 19. ožujka 1943. godine odlazi u partizane u Dilj, zatim na Kalnik, pa u Hrvatsko Zagorje, Bilogoru i Moslavinu. Borac je Brigade braća Radić i 32. divizije te politički i kulturno - prosvjetni djelatnik. Od studenoga 1944. godine u Glavnom je štabu narodnooslobodilačke vojske i partizanskih odreda Hrvatske na dužnosti urednika "Narodnog vojnika" i vršilac je dužnosti načelnika Propagandnog odjela Glavnoga štaba Hrvatske.

Nakon oslobođenja odlazi u Beograd za instruktora u Politički odjel, kasnije Političku upravu Jugoslavenske narodne armije u Ministarstvu narodne obrane, gdje dobiva čin majora. U kasnijim godinama unaprijeđen je i u čin pričuvnog potpukovnika. Već 1946. godine je demobiliziran i od

tada počinje njegov rad u kulturnim institucijama.

Od 1946. pa do kraja 1950. godine radio je u Komitetu za kulturu i umjetnost Vlade SFRJ na dužnosti sekretara Komiteta, pomoćnika predsjednika, kasnije načelnika Odjela za kulturu i umjetnost u novoorganiziranom Saveznom ministarstvu za nauku i kulturu. U rujnu 1950. godine diplomirao je povijest umjetnosti na Filozofskom fakultetu u Beogradu, a 1950. i 1951. godine nastavnik je na Visokoj novinarskoj i diplomatskoj školi u Beogradu u zvanju docenta te je 1951. godine diplomirao i na Institutu društvenih nauka. Od 1952. do 1968. godine direktor je Jugoslavenskog instituta za zaštitu spomenika kulture te tijekom cijelog tog razdoblja predaje povijest umjetnosti i sociologiju na Muzičkoj i drugim akademijama u Beogradu. Od 1962. do 1967. godine savezni je poslanik za područje Ivanca, Varaždina i ovoga kraja u Kulturno-prosvjetnom vijeću Savezne skupštine.

Kao profesor povijesti umjetnosti i teorije umjetnosti vršio je dugi niz godina odgovorne dužnosti i funkcije u kulturnoj djelatnosti. Tako je bio u upravi Društva konzervatora Jugoslavije i Savezu muzejsko-konzervatorskih radnika, zatim predsjednik Savjeta Umjetničke akademije Beograda, član Savjeta Narodnog muzeja, Moderne galerije, Kinoteke, Muzeja revolucije, a po dolasku u Zagreb delegat je gradske i republičke samoupravne interesne zajednice kulture, član Komisije X. korpusa, počasni član Društva konzervatora Hrvatske, član Odbora za uređenje Dotršćine itd. Vršio je i dužnost predsjednika Nacionalnog komiteta za ICOMOS, a u vremenu od 1965. do 1972. godine bio je član Nacionalne komisije za UNESCO.

Objavio je desetak vrijednih stručnih radova iz oblasti zaštite spomenika kulture, o čemu je vodio i najveću brigu. No, isto toliko radova objavio je i iz oblasti teorije umjetnosti. Objavljivao je u znanstvenim i stručnim časopisima: Zborniku zaštite spomenika kulture, Naša suvremenost, Jugoslavenski pregled, Museum UNESCO Paris, Književnost, Savremenik, Forum i drugima. Pisao je o međunarodnoj akciji za spašavanje spomenika stare Nubije, o putovima naše likovne umjetnosti, o realizmu Domie, "Barbizonaca" i Kurbe, o umjetničkim shvaćanjima i pogledima Henri Moora, o vraćanju na naivne u stvaralaštvu, zatim radove: Razmišljanja o bitnom u umjetnosti, Uz tristapedesetgodišnicu Rembranta, Fragmenti o kritikama realizma, O slobodi i humanizmu u umjetnosti i drugo.

Od 1968. godine do umirovljenja 1976. direktor je Republičkog zavoda za zaštitu spomenika kulture Republike Hrvatske u Zagrebu. Dolaskom u Zagreb jedno je vrijeme na Sveučilištu predavač i mentor na postdiplomskom studiju iz oblasti zaštite spomenika kulture. Kako je u zemljama s kojima je surađivao imao mnoge suradnike i prijatelje u struci, kao i veze s vrhunskim stručnim institucijama, osigurao je stipendije za usavršavanje mladih restauratora i konzervatora u najrenomiranijim europskim centrima.

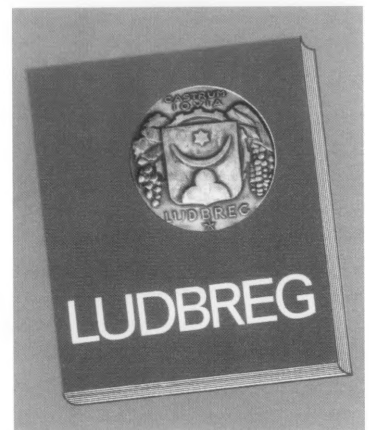
Za ime profesora Vlade Mađarića vezani su brojni veliki restauratorski i konzervatorski projekti u bivšoj Jugoslaviji (zaštita slikarstva Svete Sofije u Ohridu, istraživanja i zaštita antičke Herakleje Linkestis kod Bitolja i njenih izuzetno vrijednih mozaika, proučavanje staroga Bara, zaštita slikarstva Morače i restauracija crkve sv. Petra u Bijelom Polju itd.). U Hrvatskoj posebno je organizirao rad na istraživanju i zaštiti mozaika Poreča i Pule, slikarstva Lepoglave, zaštitu urbanističkih cjelina Trogira, Hvara, Dubrovnika, Motovuna, očuvanje etnografskih vrijednosti Staroga Trga kod Ozlja, kulturne baštine Trakošćana i Ludbrega gdje se 1961. godine njegovom zaslugom obnavljaju zidne slike u kapelici ludbreškoga Staroga grada i dvorani za vjenčanja. Svima koji se bave zaštitom spomenika

kulture poznato je da je profesor Mađarić bio pionir, utemeljitelj suvremene zaštite spomenika kulture na ovim prostorima te je u velikoj mjeri pridonosio da ta zaštita bude sveobuhvatna i cjelovita. Zalagao se za multidisciplinarni pristup zaštiti spomenika kulture i ukupne kulturne i prirodne baštine, dokinuvši dotadašnje improvizacije i uvevši osmišljene pristupe zaštiti spomenika kulture zasnovane na prethodnim stručnim analizama, a potom na cjelovitim projektima zaštite i obnove kulturnog i graditeljskog nasljeđa.

Za svoj rad profesor Mađarić primio je i više odlikovanja i priznanja, među ostalima Orden za hrabrost i Orden zasluge za narod sa zlatnom zvijezdom te plakete grada Zagreba, općine Ludbreg, Društva konzervatora Hrvatske i Jugoslavije i druga priznanja.

Nakon umirovljenja uživao je u čitanju i šetnjama Maksimirom u Zagrebu, a provodio je puno vremena i u svom Trakošćanu. No, nije mirovao. Radio je u stručnim komisijama za očuvanje tradicija i spomeničke baštine Hrvatske. Družio se s kulturnim i javnim djelatnicima kao nekoć u Beogradu gdje je njegov dom bio uvijek otvoren prijateljima i suradnicima, posebice zemljacima Arturu Takaču, Vladimiru Pogačiću, Stjepanu Kučišu, Nikoli Hercigonji, Franji Tuđmanu, Stjepanu Hanu i drugima koji su iz Hrvatske dolazili u Beograd ili su u njemu neko vrijeme boravili. Volio je sport. U mladosti ga je posebno privlačila vožnja biciklom, zatim plivanje, skijanje te planinarenje, pa je "osvojio" i Triglav. Godine 1945. jedan je i od glavnih osnivača Sportskog društva Partizan Beograd. Kao čovjek svestranog zanimanja i široke kulture bio je veliki zaljubljenik u umjetnost, pa je bio redoviti posjetitelj koncerata, kazališnih predstava, izložaba...

Pod kraj svoga životnog vijeka (umro je ne navršivši sedamdeset godina) svom rodnom gradu Ludbregu odužio se velikom monografijom LUDBREG, koja je tiskana 1984. godine, a na njoj je punih sedam godina radilo tridesetak najpozvanijih hrvatskih stručnjaka iz povijesti, povijesti umjetnosti, kulture, obrazovanja i prosvjete, kao i istaknuti javni djelatnici. To je dosada najopsežnija i najpotpunija stručna knjiga o prostoru nekadašnjeg kotara Ludbreg, i to od pretpovijesti do ovih dana, knjiga kakvu bi poželele i mnogo veće sredine. Profesor Mađarić bio je glavni i odgovorni urednik monografije, jedan od autora i glavni organizator vrhunske stručne ekipe koja je radila na pripremanju i realizaciji knjige LUDBREG, od 1977. do 1984. godine. Nakon smrti, 29. ožujka 1985. godine, prema vlastitoj želji, pokopan je u Ludbregu, u obiteljskoj grobnici Mađarić na ludbreškom gradskom groblju. Deset godina kasnije, od 1994. godine, u Ludbregu djeluje Restauratorski centar Hrvatskog restauratorskog zavoda, kojemu je u početku bio cilj spašavanje umjetnina s ratom zahvaćenih područja Hrvatske. Kasnijom cjelovitom obnovom ludbreškoga dvorca Batthyany 2000. godine, Centar je značajno proširen i sada vrlo uspješno obavlja svoju restauratorsko - konzervatorsku djelatnost i edukativno je središte europskih stručnjaka u tom poslu. Tako se i stvarno restauratorsko-konzervatorska djelatnost ugnijezdila upravo u rodnom gradu jednoga od dosada najvećih organizatora restauratorsko - konzervatorske djelatnosti u novijoj povijesti na ovim našim prostorima, rodnom gradu profesora Vlade Mađarića.

2. Naslovnica velike knjige LUDBREG, koju je svom gradu podario prof. Vlado Mađarić.